

Glücklich, Julius

O obhajování řádu a práva

In: Glücklich, Julius. *Nová redakce zemského zřízení království českého z posledních let před českým povstáním*. Brno: Filozofická fakulta s podporou Ministerstva školství a národní osvěty, 1936, pp. 130-133

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/126547>

Access Date: 25. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

také tomu, má-li zprávec, má také úmluvu dáti. A tak, jakž naň vedou pro nezprávu, má na zprávce svého se vésti, nedada letuom projíti.

* *Nezměněn.*

D XLV*.

Jestliže by bratr nedilný prodal co komu, též strajc nedilný neb jakýžkoli společník, tehdy má bratr bratra, strajc strajce, společník společníka od úřadu desk zemských listem obeslati, aby k tomu vkladu přijel. Pakli by nepřijel, bratr druhý nebo strajc nebo společník a jsa v zemi a maje léta, neodepřel by tomu trhu do tří let a osmnácti nedělí, až by léta zemská prošla, již se po projití těch let nebude moci navracovati na to dědictví, co bratr neb strajc neb společník jeho prodal. Pakli by v zemi nebyl, tehdy jemu to ke škodě nemá býti. A přijeda do země maje léta, neodepřel-li by tomu trhu a zápisu ve třech letech a osmnácti nedělích, též to dědictví promlčí.

* *Nezměněn.*

D XLVI*.

Když by která panna byla v cizí moci a měla jaké právo k čemu dskami anebo jinak, že svého práva nepromlčí.

* *Nezměněn.*

D XLVII*.

Jestliže^a by lidé poddaní jaké grunty držíce, žádných jistot na ně neměli, takoví vydržením let těch gruntuov proti panuom týchž gruntuov toho užiti nemají. Než kteří by lidé poddaní to jakýmikoli puovody dostatečně pokázati mohli, že s volí vrchního pána, číž by to grunty byly, buď pod plat neb jinak jsou koupeni, ti toho užiti mají.

* *Nezměněn.*

^a *V B poznamenáno V. Budovcem po straně: Poddaní privilejými a ne lety se zastávají mají.*

O obhajování řádu^a a práva^z.

D XLVIII*.

Čhtěl-li by kdo moci vtáhnouti anebo že by vtrhl do koruny české, čhtě tudy království obdržeti, proti tomu abychom

sobě všickni pomocni byli pod pokutou cti, hrdla a statku ztracení¹.

a země tisk 1564; v B přeškrtnuto a napsáno rukou β: řádu.

α V. Rudovcem v B po straně: 19.

¹ Následkem nového dalšího D XLVIII snad měl býti škrtnut. Viz též A XVI.

D XLVIII. [B rukou β nový.]

O obhajování země, obecního řádu a práva zemského.

Rozdil prvý.

Chtěl-li by kdo mocí vtrhnouti^a anebo že by vtrhl do koruny české, chtě tudy králi J. Mti. a zemím přivtěleným škoditi anebo království obdržeti, proti tomu aby J. Mt. král. stavům a stavové králi J. Mti. pomáhati a tak všickni sobě vespolek^b ku pomoci přispívati povinni^c byli^d, jak by to proti cizím vpádům a nepřátelům opatřeno býti mělo, toho se při nařízení J. Mti. cis.^e a uvázení J. Mti.^f zůstavuje.

Druhé obhajování^g obecního^h řádu jest proti domácím a to jest věc, z kteréžⁱ nemá^j obsíláno^k ani poháněno býti, než hned na takového skutečně saženo býti má jako na odbojníka práva^l.

L 2, 3, 4, 6, 7, 8², 9, teprvé 5³.

3. obhajování řádu a práva proti těm, kteří by ku právu stávatí, nálezům¹ královským, panským a vládyckým neb staným právům dosti činiti nechtěli⁴.

D 49^m.

a do země škrtnuto za tím.

b abychom sobě pomocni byli škrtnuto za tím.

c nápomocni škrtnuto.

d byli bylo napsáno původně; potom přepsáno na jsou.

e zůstavuje škrtnuto za tím.

f se škrtnuto za tím.

g řádu a z země řádu škrtnuto za tím.

h pokoje škrtnuto za tím.

i Tito artykulové za moc počteni býti mají, z nichž škrtnuto za tím.

Tak se počíná L I tisku 1564; L I tu ponecháno neškrtnuto po slovech z kteréž.

j poháněno ani škrtnuto za tím.

k býti škrtnuto za tím.

l panským škrtnuto za tím.

^m 19 škrtnuto před tím.

¹ z kteréž... práva shoduje se s první větou LI tisku 1564. Proto nepochybně tam vypuštěn.

² L VIII však přeškrtnut.

³ Viz LI a zvláště L IIII.

⁴ Viz A XVI.

D XLIX.

Léta^a Božího M. D. XLVII° v outerý u vigiljí svatého Bartoloměje apoštola Božího¹, najjasnější kníže a pán, pan Ferdinand, římský, uherský, český etc. král., infant v Hyspaní, arcikníže rakouské a markrabě moravský, lucemburské a slézske kníže a lužický markrabě etc., napřed s komorou svou, totiž s Pražany, s jinými městy svými, s kláštery, many, zámky svými i se vši svou mocí ráčil jest přiřici slovem svým královským za se a dědice J. Mti. i budoucí krále české práva obhajovati, a na takového každého (kdož by k právuom a k souduom stávatí a rozsudkům krále J. Mti. panským a vládyckým dosti činiti nechtěl a práva trpěti) pomáhati, když by se naň vedlo. A tu, jestliže by se kdo tomu zprotivil a králi J. Mti. pomáhati nechtěl, buď z Pražan z měst, z klášterův nebo manův, ti a takoví aby čest svou ztratili neb ztratil. I na tomto jsme se stavové snesli a to sobě podlé J. Mti král. i J. Mti. dědicův a budoucích králův českých zdržeti slíbili: Kdož by se koli právu zprotivil, že má na něj najvyšší purkrabě pražský svú mocí táhnouti a potom najvyšší komorník, sudí, písař zemský a vedlé nich všeecka země. Pakli by sám netáhl, ale bude moci místo sebe poslati člověka hodného s svou možností. A též byli-li by kteří v městech nebo kdežkoli jinde panského neb rytířského stavu, ješto nemají než na listech, by pak i žádného statku neměli, též mají všickni podlé možností svých táhnouti. A města, což mají na zemi, aby také z toho vši možností táhly tak, jak se nahoře píše. Pakli by kdo buď z panuov neb z rytířstva, jsa obeslán, pomáhati nechtěl, tak jako se nahoře píše, ten má svou čest proti králi i zemi ztratiti. A purkrabě najvyšší pražský s hajtmany toho kraje, v kterémž by se mělo práva dopomoci, a k tomu, kohož by k sobě přijíti měli, aby to rozvážili, kterak by se země hnouti měla, a což by k moci krále J. Mti. a najvyššího purkrabí dosti bylo, proti tomu každému, kdož by se řádu a právu zprotivil, sobě pomáhati a jeho obhajo-

vati máme do našeho najvyššího přemožení pod pokutou vajs do-
tčenou².

^a *Předcházející odstavec tisku 1564 škrtnut v B a zní:* Na sněmu obecním, kterýž držán byl na hradě pražském léta etc. MDXLVII^o v outerý před svatým Bartolomějem: Jakož J. Mt. král., pán náš najmilostivější na žádost stavuov sněm obecní položití a rozepsati a v něm některé artykule předložiti a toho žádati ráčil pro budoucí upokojení a uvarování mezi J. Mtí. král. a J. Mtí. dědici a stavy i jich potomky nesnázi, aby ti artykulové na místě postaveni byli, tak aby J. Mt. král. věděti ráčil, co a pokud s strany těch artyluov J. Mtí. král. a J. Mtí. dědicuom (bez ublížení práv a svobod našich) náleží s tím milostivým doložením: že jest na tom nikdá J. Mt. král. býti neráčil^α a neráčí. aby nám stavuom zřízení zemská, práva naše rušiti aneb svobodám naším ubližovati aneb těch umenšovati ráčil. Než pokudž by J. Mtí. král. co náleželo, toho že by (jakž i spravedlivé jest) užiti ráčil, a v to aby se J. Mtí. král. vkládáno nebylo, jakž J. Mtí. král. předložení a artykulové to v sobě šíře obsahují a zavírají. A předkem o řádu a právu aby to svuoj pruo-
chod mělo, ráčil se k tomu J. Mt. král. podati a to dskami rozkázati zapsati na tento způsob.

^α *V B poznamenáno V. Budovcem po straně:* Každěj při zřízení zemském zanech[án] býti má.

¹ 23. srpna.

² Viz *Sněmy české I*, str. 498—499.

O řádu desk zemských⁴.

O zprávách^β a platích komorních a o kladení ve dsky.

D L.

Což se všech a všelijakých statkuov zápisních a duchovních, ve dsky zemské na relaci a povolení J. Mtí. král. zapsaných do-
týče, nicméně, i kdož jsou jakékoli majestáty pořádně sobě dané a zápisy neb smlouvy na statcích zápisných měli, ješto by jim sho-
řeli neb jakkoli zmařeni byli; též i kdož jsou sirotci (majíc sobě léta od J. Mtí. z plného soudu zemského daná) statky jakžkoli a komužkoli ve dsky kladli: to také, kdožkoli pořádně a dostatečně před úředníky menšími na schválení jich pokáže, sobě zase dskami bez zvláštní relací krále J. Mtí. i Jich Mtí. stvrđiti bude moci¹.